

ad traducendum calicem absque eo, quod vinum defluat, cum opus sit contractione maximè æquabili atque continua, ejusmodi autem dubium nihil aliud est, quam species tremoris, qua actu vigente fiat tremor oportet. Et si quæ sunt hujusmodi ex dictis obvia, & non minus scitu, quam visu jucunda, quibus immorari non libet. Sed & morbis convulsivis annumeratur admirabile aliud morbi genus

EPILEPSIA.

Ἀπὸ τῆς ἐπιλαμβάνεσθαι, eo quòd subitò prendit: *ἱερὸν νόσημα*, Morbus Sacer, sive, quod vel crederetur divinitus immitti, sive, quòd caput, sacram partem invadat, sive quia magnus: Morbus etiam puerilis, quòd pueris est admodum familiaris: Hercules, & quòd eo Hercules laboravit, & quod Herculeo quasi labore opus est, ad hoc ut superetur: Caducus, à casu subito: Comitialis, quòd comitia habere fas non erat, cum quis hoc morbo corripiebatur: Lunaticus, quòd vel in novilunio, vel secundum lunæ conversiones hic morbus invadit, qui Morbus impuratus dictus Plauto; contagiosum enim ipsum antiquitas credidit, unde Plinius: *despuimus Comitiales morbos*, hoc est, contagia regerimus; nam expuere inter amuleta habitum est prisca, & ne familiam inficerent, rus ablegabant epilepticos, ut Apulejus. Celso dicitur Major morbus. Hunc igitur morbum, seu epilepsiam hic exponimus, & Epilepsiam puerorum.

Antecedentia.

A Nimi, & corporis insueta conturbatio, capitis gravitas, cephalalgia, vertigo, vigiliæ, aut plurimus somnus, à quo nullum levamen emergit, insomnia turbulenta, mentis torpor, vel anxietas, oblivio, mœstitia, pavor, formido, segnities, artuum gravitas: saltus, & tremores membrorum, sensuum hebetudines, obtutus defixus, scintillæ oculis obversantes, & interdum nubeculæ, aut mamaryges, hoc est, splendores coruscationibus similes: aurium tinnitus, foedi odoris perceptio, lingua inflexilis, aut ejus inordinata motio, oscitatio, sternutatio: cordis pal-

pitatio, iracundia, pectoris constrictio, mutata respiratio: cibi fastidium, aut appetitus immodicus, nausea molesta, cardiagmos, seu oris ventriculi morsus: salivæ per os effluvium, urinæ tenues & crudæ, pollutio nocturna frequentior, faciei pallor, præcordiorum inflatio.

Conjuncta

- Cum perfecta. **C**um perfecta Epilepsia sensuum omnium interiorum, & exteriorum interceptio, subitus collapsus totius corporis, aut partium aliquot varia concussio, oculorum prominentia, stridor dentium, respiratio suffocatoria, qualis laqueo suspensis: seminis, stercoris, urinæ involuntaria profusio: ad finem insultus spuma per os, & nares: ad finem paroxysmi ægro sui compote antea factarum rerum nulla memoria, aut cognitio.
- Cum imperfecta. Cum imperfecta autem capitis solum, vel brachii, vel tibiarum, aut femoris, vel dimidii corporis concussio interceptis sensibus omnibus, vel salva etiam mente, & quibusdam voluntariis motibus, nempe aliquarum partium aliis præter voluntatem concussis. Cum idiopathica mentis torpor, tarditas, memoriæ imminutio, insomnia turbulenta; sensuum hebetudo, corporis gravitas, & segnities, capitis dolor, optima reliquarum partium corporis habitudo, paroxysmi subitus sine ulla ægri præfensione insultus. Cum sympathica nulla cerebri affecti signa, instantis paroxysmi perceptio, ut cujusdam rei velut aliunde è corpore ascendentis ad instar auræ, vitium alicujus partis, vel symptoma aliquod gravius tempore invasionis: sic à ventriculo cibi fastidium, inediæ difficilis tolerantia, nausea, dolor, aut erosio, punctio, aut distensio ventriculi, cordis etiam aliquando palpitatio per consensum. A jecore, & liene flatuum frequens & copiosa excretio, ventris inflatio, rugitus, borborigmi, ructus acidus, præcordiorum molesta coarctatio, eorundem dolor interdum ad usque dorsum, vitia in partibus abdominis. Ab utero hysterica passio cum convulsionibus epilepticis conjuncta, mensium, aut seminis retentio. Ab aliqua partium externarum aura quædam frigida ab eadem illa parte veniens, & excurrans ad cerebrum vellicans, titillans, quæ imminentis paroxysmi nuncia est, qui prohibetur, si illa pars vinculo constringatur. Facit hujus auræ fidem Galenus hunc in modum de Epileptico loquens puero tredecenni: *Audivi igitur tum narrante puero dispositionem ipsam ex tibia initium capere, mox illinc recta ascendere per femur, & superposita ipsi ilia, ac per latera ad cervicem, donec ad caput perveniret, quod cum primum tangeret, ipsum haud quaquam sibi consistere. Interrogantibus autem Medicis, quale esset id, quod ferebatur ad caput, nihil habuit puer, quod responderet. Alius deinde adolescens compos mentis, quippe qui*
3. de loc. Aff. cap. 7.
- potest.

pitatio & insom
dam avaritiam
tus, iracundia
tor, & clamor
dumo præter
ac rubens,
abdominis
tris, membra
crements eg
pilepsia aliq
& similibus

Epilepsia
post
ait Hippo
aliquatenus dan
ture incipientes n
curari; alius vero
nonquam, aut
Apoplexia, ve
collationem, i
sunt reddite
exitus? M
ferens mo
alia, regio
Quod
convulsivos
etiam convul
tis jam expl
præcedenti
la vel in aliis
ut ulteriori ea
leni patet ex i
de frigore sem
gus fuerit id,
& hoc ipsam
et necessitate

poterat & sentire quod fiebat, & alteri narrare, dicebat, veluti frigidam quandam auram esse id, quod ascendebat. Hactenus ille. A lumbricis anhelitus, foetor acidus, feces cineritiæ, stridor dentium, membrorum tremor, terror, & clamor subitus in somno, narium pruritus, & frictio, saliva nocturno præsertim tempore ex ore effluxus, facies pallida, subito incalescens ac rubens, morsus, ac dolor stomachi, & intestinorum, unde frequens abdominis contrectatio, ejusdem insolita durities, rugitus, ac tormina ventris, membrorum atrophia, tussis sicca, singultus, vermium cum alvi excrementis egestio, quod est præcipuum, & maxime tutum. Est autem Epilepsia aliquando cum abscessu conjuncta, ossis carie, urinæ suppressione, & similibus, quæ ex se ipsa innotescunt.

A Lumbricis.

Cause rariores.

Succedentia.

Epilepsia quibus ante pubertatem contingit, curationem recipit: quibus post vigesimum quintum annum, eos fere comitatur ad mortem usque, ait Hippocrates quinto, Aphor. 7. Ubi notabis, à plurimis Medicis aliquatenus damnari Hippocratem, quod Epilepticos post 25. annum laborare incipientes non curari asseruerit, quasi Hippocrates dixerit nunquam curari; aliis verò damnari penitus, cum tamen ipse asserat apertissimè, fere nunquam, aut plerumque non curari, ut ex Græcis verbis manifestum est. Apoplexia, vel Mors in ipso paroxysmo, divulsio partium cerebri per concussionem, ita ut processuum mamillarum particulæ aliquando per nares sint redditæ, inquit Riverius, (quomodo autem reddentur, si nullus patet exitus?) Melancholia, Paralysis, Quartana, quæ superveniens, ac diu perseverans morbum solvit. *Juvenes epilepsia laborantes mutatione præcipuè ætatis, regionis & victus liberantur*, inquit Hipp. 2. Aph. 45.

Quod est ad convulsionem apoplexia, id ipsum est epilepsia ad motus convulsivos, quin in hac affectione plurima reperiuntur, quæ Apoplexiæ etiam conveniunt, Caro, Comati, Lethargo, aliisque affectionibus capitis jam explanatis, ita ut nihil sit opus diutius immorari in explicacione sive præcedentium, sive conjunctorum, sive succedentium, cum eorum singula vel in aliis morbis superioribus jam explicata sint, vel tam facillè pateant, ut ulteriori explicacione non indigeant. Aura autem illa in Epileptico Galeni patet ex iis, quæ ostendimus de rigore, & horrore, nisi quod ibi solum de frigore sermonem habuimus: hic fieri fortasse potuit, ut non solum frigus fuerit id, quod ascendebat, sed quid aliud irritans, atque fermentans, & hoc ipsum etiam sine frigore conjuncto; sed hoc ipsum frigus succederet ex necessitate ejus vel fermentationis, vel irritationis, ut ex eodem horrore,

& rigore patet: Ex ejus autem vehementia, ac subita agendi vi evadere puer ille sui impos, ubi primum aura illa cerebrum attingebat, quæ si in aliis fuerit mitior, atque segnior, mente alienare non poterit, ut in rigoribus, & horroribus febrium &c. sive autem à sola materia irritante, ac solo frigore, sive ab aliquo fermento res proveniat, sive scilicet à casu solum vehementer concutiente, & in tremorem agente nervos, seu mutante contentum liquidum, prohiberi poterit, ac debet insultus epilepticus injecto vinculo parti auram mittenti; per vinculi enim constrictionem impediatur tam ascensus materiæ corporeæ, quam protensio tremoris, ut patet. Itaque oriri poterit, ac debet Epilepsia non à sola materia acri, irritante &c. sed ab omnibus causis, à quibus excitari possunt motus convulsivi, quos ostendimus superius produci posse, ac debere pluribus modis, adeoque erit Epilepsia concussio totius, vel aliquarum partium corporis cum sensuum omnium, & voluntarii motus ablatione producta à quacunque causarum, à quibus convulsivi motus produci possunt: & idiopathica erit, cum causa illa primario viget in cerebro, sympathica, cum eò perducitur ab illis partibus. Hinc deduces, epilepsiam illam, quæ pueris tam familiaris est, eosque invadit ferè subito ab exclusione, cum adhuc humidissimi sunt, & ferè macilaginei toti, provenire posse, imò re ipsa fortè provenire frequentius à nimia humiditatis copia, qua scatent, quam ab acris humoribus, qui vellicent, & irritent; certè enim in illa humorum crassitie, qua nostrum singuli scateamus primis vitæ nostræ mensibus, vix quicquam acris, ac stimulantis contineri posse videtur, & si quid stimulans, atque acre generatur, an non plurimum retundi, ac temperari debet ab eadem crassiorum humorum copia, & proinde levem stimulum imprimere partibus illius corporis, quæ sunt adhuc tam teneræ, ut vix sibi ipsis hæreant, nedum sint rigida, ac maxime tensæ, cujusmodi esse debent, ut acrem sensum concipiant? Lac corruptum potest quidem acescere, atque ideò stimulans fieri, sed non temperabitur ab abundantia humidi in puero? Esto autem, nec temperari possit in pueris aliquibus, id sanè fieri debet in paucioribus, aut saltem non in plerisque, quemadmodum tamen pueros tantum non omnes epilepsia vexari continuè videmus. Ex epilepsia autem difficile evadunt pueri, si sint admodum parvi, hoc est, recens nati, cum per violentas illas concussiones partes corporis adhuc teneri divelli possint, præcipuè autem cerebri vix dum consistentis, quod proinde vel divelletur à suis partibus, vel dissolvetur quasi in sphacelum, & facillè morietur puer. Vero similis igitur erit, Epilepsiam in pueris à copia pituitosarum materiæ, & pressione potius oriri, quàm à stimulo, vel saltem illam esse frequentiore.

Quid sit Epilepsia.

Epilepsia puerorum.

Difficile evadunt admodum parvi.

A vermibus.

Illud autem animadvertendum est, num Epilepsia à Vermibus proveniat

niat à sola imitati
fluxus, &c. in à
namque, igitur de
ipsorum excretionem
de viciari alioque
suspicioni locum
ab utraque sit

DO

Ex his,
quæ
contra

non possint a be
vus componitur,
hoc est, sine solutio
soluioe continui
menti majoris, h
vehementior, e
quæ non ven
tenus solutio
aliquid, cu
gradus, ac d
ste, vel tristi
non immora
tis pendeant
quæ à Medici
gravans, vel
referuntur ac
passivus, fr
sicut dolor app
dolorum unus
totum, vel ad
deus, in quo s
totius, ut cum
suscipit non s

niat à sola irritatione in partibus ventriculi, & intestinorum, unde validi refluxus, &c. an à materia humoribus permixta; cum etenim vermes supponantur, igitur datur materies eorum generationi apta, & chyli materies cum ipsorum excrementis miscetur, & ejus aliquid ab iis in cibum assumitur, unde vitari aliquatenus poterit, atque ita vitata, si in vasa trajiciatur, dabit suspicioni locum, num Epilepsia ab ipsa potius, quàm ab irritatione, an ab utraque simul proveniat.

DOLOR IN GENERE,

ATQUE INDE

DOLOR CAPITIS.

EX iis, quæ de operationibus Animalium scripsimus, patet, sensum quemlibet conjunctum esse cum tremore nervorum, nempe alterna contractione, & distractione eorundem: hi autem motus cum fieri non possint absque mutuo excursu ad contactum partium, ex quibus nervus componitur, neque hic excursus sine successiva contactuum mutatione, hoc est, sine solutione quadam, manifestum est, sensum quemlibet esse cum solutione continui aliqua. Quia verò, ut ibidem, dolor est tremor momenti majoris, hinc fit, ut quæ solutio fit in dolore, sit multo major, ac vehementior, quam quæ in cæteris sensationibus, & cum hæc sit tristis, reliquæ non item, hæc etiam sola appellari poterit solutio continui, quatenus solutio continui, in genere inferre necessariò creditur molestum aliquid, cum revera id necessariò non inferat, nisi quando est certi gradus, ac dici poterit dolor, ut communiter dicitur, sensio molesta, vel tristis à solutione continui proveniens. His igitur ulterius non immoramur, cum ab Animalium operationibus alibi expositis pendeant, & gradum facimus ad divisiones, & species doloris, quæ à Medicis communiter recensentur. Illæ sunt tendens, seu tensivus; gravans, vel gravativus; pungens, aut punctorius, vel pungitivus, ad quem referuntur acer, mordax, pruriens, lancinans, & hujusmodi: pulsans, seu pulsativus, frangens, vel frangitivus, qui proprius est ossium, & etiam ossium dolor appellatur. Patet autem ex ipsis nominibus, quid sit ejusmodi dolorum unusquisque; premens enim est, in quo sentit Animal se ipsum totum, vel ad aliquam partem premi, ac si pondus esset impositum; tendens, in quo se distrahi sentit cum rigiditate quadam, & duritie partis, aut totius, ut cum chordæ musicæ, aut arcus tenduntur: pungens, cum se affici sentit non secus, ac cum acu, acicula, stylo ferreo, vel similibus cus-

Quid sit dolor.

Quotuplex, apud Medicos, & quid unusquisque eorum.

spide